

POSLEDNÍ z TUDOROVců

PHILIPPA GREGORY

edice
KLOKAN

Copyright © 2017 by Levon Publishing Ltd.
Translation © Jana Vlčková, 2020
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu THE LAST TUDOR
přeložila Jana Vlčková
Redakční úprava Drahomíra Smutná
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2020
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7633-265-2

Věnováno mé sestře.

KNIHA I.

JANA

BRADGATE HOUSE, GROBY,
LEICESTERSHIRE, JARO 1550

Miluji svého otce a vím, že nikdy nezemře. Stejně jako já. Bůh si nás vyvolil, abychom kráčeli v Jeho šlépějích a nikdy neztratili směr. Nemusíme si místo v nebi zajišťovat prostřednictvím úplatků, ať už jsou to bohubilé činy nebo odsloužená mše. Nemusíme jíst chléb a předstírat, že je to maso, pít víno a nazývat je krví. Toto vědomí je naší chloubou a slávou. Víme, že mnohé náboženské rituály nejsou nic jiného než ohlupování ignorantů a past na papeženské pošetilce. Pochopili jsme, stejně jako v těchto dnech i mnozí jiní, že jsme byli jednou provždy spaseni. Nemáme strach, protože budeme žít věčně.

Pravdou je, že můj otec vede světský život. Až hříšně světský. Přála bych si, aby mi dovolil zápasit o jeho duši. Jenže on se mi směje a odbývá mě slovy: „Běž pryč, Jano, a napiš svým přátelům, švýcarským reformátorům. Dlužím jim dopis. Můžeš ho napsat za mě.“

Chybuje, když se vyhýbá svatým rozpravám, avšak toto je pouze hřích nedbalosti. Víím, že je Bohu oddán srdcem i duší. Dále si musím pamatovat, že je můj otec a já jsem rodičům povinována poslušností bez ohledu na osobní názor. Soudit je může jenom Nejvyšší, který všechno vidí. A On už na něho pohlédl a všechno mu odpustil. Otec byl zachráněn prostřednictvím víry.

Avšak obávám se, že matka ohňům pekelným neujde, ani moje sestra Kateřina, která je o tři roky mladší. Tohle devítileté dítě téměř s určitostí zemře a nikdy nevstane z mrtvých. Je neuvěřitelně hloupá. Kdybych byla prostoduchá a plná predsudků, vážně bych se domnívala, že je posedlá a nemá naději. Moje maličká sestra Marie přišla na svět v hříchu

a nemůže z něj vyrůst. Proto je velice droboučká. Připomíná miniaturní verzi naší půvabné Kateřiny a je roztomilá jako panenka. Matka ji záhy chtěla poslat pryč, někam daleko, aby nás ušetřila hanby, avšak otec projevil se svým posledním, byť zakrnělým dítětem nečekaně velký soucit, a tak žije s námi. Není zaostalá, dobře se učí a je vážně moc chytrá dívenka, ale nemá zdání o milosti Boží. Nepatří mezi vyvolené jako otec a já. Člověk jako ona – jehož růst zmařil Satan – by měl o to víc dychtit po spáse. Domnívám se, že v pěti letech je příliš brzy vzdát se světa, ale já studovala latinu už od čtyř let a náš Pán byl stejně starý, jako jsem teď já, když vstoupil do chrámu a kázal mudrcům. Pokud se neučíš cestám Božím už od kolébky, kdy s tím začneš?

Studovat jsem začala v útlém věku a s největší pravděpodobností jsem nejvzdělanější mladá dáma v celé zemi. Jakožto oblíbenkyně vysoce učené královny Kateřiny Parrové, jsem vyrůstala pod vlivem reformovaného náboženství. Možná jsem nejučenější v celé Evropě a rozhodně jsem nejvzdělanější dívkou. Svou sestřenicí, princeznu Alžbětu, za opravdovou studentku nepovažuji, protože je hodně povolaných, ale málo vyvolených. Zdá se, že chudinka Alžběta mezi vyvolené nepatří a její studia jsou spíše povahy světské. Přeje si být považována za chytrou, chce se zavděčit učitelům a náležitě se předvést. Dokonce i já si musím dávat pozor, abych nepropadla hříchu pýchy, ačkoliv matka celkem neomalenež dodává, že si především musím dávat pozor, abych nebyla směšná. Ale když jí začnu vysvětlovat, jakého hříchu se dopouští, vezme mě za ucho a vyhrožuje, že mi natluče. S radostí bych přijala trest bití za svou víru jako svatá Anna Askewová, avšak domnívám se, že našemu Pánu udělám větší radost, když se omluvím, vyseknu pukrle a usednu k hodovnému stolu. Kromě toho dnes máme k večeři hruškový koláč a zapečený žloutkový krém s karamelovou krustou, což jsou moje zamilované dobroty.

Být zářivým světlem v Bradgate opravdu není snadné. Dům je to světský a domácnost početná. Obrovské sídlo z cihel tak červených jako Hampton Court, před nímž se tyčí mohutná

zděná vstupní brána jako před palácem, se rozkládá v hustě zalesněném Charnwoodu. Na královský majestát máme plné právo. Moje matka je dcerou princezny Marie, jež vládla Francii a byla oblíbenou sestrou krále Jindřicha VIII. Tím pádem je dědičkou anglického trůnu hned po dětech zesnulého panovníka, mých sestřenicích, princeznách Marii a Alžbětě, které jsou dědičkami svého mladšího bratra, prince Eduarda. Proto jsme jednou z nejdůležitějších rodin v Anglii a nikdy na to nezapomínáme. O blaho nás pěti pečuje třístahavé služebnictvo.

Zajisté, mezi mou urozenou matkou a trůnem stojí tři královské děti: král Eduard, kterému je dvanáct stejně jako mně, a proto vládne s pomocí regentské rady, a pak jsou tu jeho dvě starší sestry, princezna Marie a princezna Alžběta. Někteří lidé je za dědičky trůnu nepovažují, protože byly obě prohlášeny za královské levobočky a zavrženy vlastním otcem. Dokonce by ani neměly být zahrnuty do královské rodiny, ale vzhledem ke křesťanské laskavosti mé učitelky Kateřiny Parrové, která je přivedla ke dvoru, se s nimi musí počítat. A co hůř. Princezna Marie (Bůh jí odpusť) se otevřeně hlásí k papežství a kacířství, a ačkoliv jako její sestřenice jsem povinna ji milovat, pobyt v jejím domě je pro mě čirým utrpením. Dodržují se tam liturgické hodiny, jako by žila někde v klášteře, a ne v reformovaném království, neboť za vlády krále Eduarda je Anglie protestantská.

O princezně Alžbětě ani nemluvím. Nikdy. Užila jsem si jí víc než dost, když jsme obě žily u královny Kateřiny a jejího mladého manžela Thomase Seymoura. Úplně postačí, když řeknu, že Alžběta by se měla za sebe stydět a že se bude zpovídat Bohu za to, co udělala. Viděla jsem to. Byla jsem u toho, když pronásledovala a sváděla manžela své nevlastní matky. Svedla urozeného Thomase Seymoura na scesti a pak ho uvrhla do záhuby. Dopustila se hříchu chtíče a cizoložství – pokud ne v loži, tak v srdci rozhodně ano. Zavinila jeho smrt stejně jako by ho označila za intrikána a zrádce a odvedla ho na popraviště. Popletla mu hlavu. Začal se považovat za jejího milence a manžela, a snil o tom, jak společně usednou na trůn.

Možná mu nic takového neslibovala. Ani nemusela. Viděla jsem je spolu a vím, že ho vodila za nos.

Ale ne, nesmím je soudit. Nikoho. Nikdy. To mi nenáleží. Tahle výsada je vyhrazena Všemohoucímu. Musím zůstat pokorná, odvracet zrak a soucítit se všemi hříšníky. Jsem si jistá, že ani Bůh si na ni nevzpomene, až bude úpět v ohních pekelných a příliš pozdě se modlit, aby odčinila necudnost, nelояlnost a přehnanou ctižádostivost. Náš Pán i já ji politujeme a necháme odpykávat si věčný trest.

V každém případě – protože princezny Marie a Alžběta byly obě prohlášeny za nemanželské a tím pádem se nehodí, aby usedly na trůn – mají tyto poloviční sestry krále Eduarda menší nárok vládnout zemi než milovaná sestra zesnulého krále Jindřicha, královna Marie, moje matka.

Proto je tak důležité, aby se vzdala povrchního lesku a věnovala se studiu náboženství. Měla by se vyhýbat hostinám a popíjení, tančit pouze s nejcudnějšími ženami ze své domácnosti a celý den se neprohánět venku na svém urostlém koni a nelovit vše, co se hýbe, jako by byla hladovou šelmou. V hustých hvozdech kolem našeho sídla se rozléhá hlahol loveckých rohů, zvěř je lovena i na loukách. Psi umírají v medvědích brlozích a před masnou kuchyní jsou poráženy jalovice. Obávám se, že moje matka je plná chtíče (Tudorovci jsou chtíčem posedlí). Víím, že je pyšná (všichni Tudorovci se rodí jako tyrani) a každý vidí, jak je okázalá a ráda se předvádí.

Měla bych jí pokárat, ale když řeknu svému učiteli, že sbírám odvahu připomenout matce, že se přinejmenším provinila pýchou, hněvem, nenasytností a lačností, nervózně mi odpoví: „Lady Jano, na vašem místě bych to opravdu nedělal,“ a já víím, že se jí bojí jako všichni ostatní – včetně mého otce. Pouze to dokazuje, že se provinila ambicemi nenáležejícími ženě, stejně jako vším ostatním.

I já bych se jí bála, avšak posiluje mě víra. Když se držíte učení reformovaného náboženství, nemáte to lehké. Papeženům se odvaha sbírá snadno – každý hlupák k tomu má tučet nástrojů: sochy v chrámu Páně, prosklená okna, jeptišky,

kněze, sbor, kadidlo, opojné víno, o kterém tvrdí, že chutná slaně jako krev. Samá marnivost a prázdnota. Zato já, když se držím své víry, poklekám ve studené ztichlé kapli a pak zaslechnu Boží hlas, jak promlouvá jenom ke mně, něžně jako milující otec. Bibli si čtu sama, nikdo mi z ní nepředčítá, a tehdy slyším slovo Boží. Modlím se za moudrost, a když mluvím, vím, že hovořím jazykem bible. Jsem Jeho služebnice a mluvčí, a proto považuji za moc špatné, když na mě matka křičí: „Pro lásku Boží, přestaň protahovat obličej a mazej ven, než tě sama vyženu z té knihovny!“

Taková hanebnost. Modlím se, aby jí Bůh odpustil stejně jako já. Ale vím, že On nikdy nezapomene, jak mě urazila, Jeho služebnici. Ani já ne. Vyzvednu si koně ze stáje, ale nevydám se na lov. Místo toho vyrazím na projížďku se sestrou Kateřinou. Čeledín se nám courá v patách. Můžeme celý den brouzdat po kraji, vydat se libovolným směrem a pořád budeme na našem panství. Cváláme přes louky a objíždíme pole, na nichž roste oves, hustý a zelený. Brodíme se říčkami a necháme koně napít se průzračné vody. Jsme děti z anglické královské rodiny a na anglickém venkově je nám nejlépe. Buď požehnáno naše dědictví!

Z nějakého důvodu je dnes matka samý úsměv a mně bylo řečeno, že si mám obléknout nové šaty z temně červeného sametu s černou kapucí a rukávy, které minulý týden doručili z Londýna. Důvod je prostý – dnes budeme mít u stolu vzácné hosty. Zeptám se lorda kancléře, kdo že k nám zavítal, a on odpoví, že lord protektor Edward Seymour, vévoda ze Somersetu. Propustili ho z Toweru, kde seděl za zradu, a vrátil se do státní rady. Žijeme v nebezpečných časech.

„A přiváží svého syna,“ dodá kancléř a odváží se na mě mrknout, jako bych byla nějaká lehkovážná dívka, kterou zpráva pošetile nadchne.

„Jak vzrušující!“ rozplývá se moje lehkovážná sestra Kateřina.

Trpělivě si povzdechnu a oznámím, že si půjdu číst do své komnaty, dokud nebude čas převléknout se k večeři. Když za-

vřu dveře mezi svou ložnicí a přijímací komnatou, Kateřina se možná dovtípí a nechá mě být.

Nestalo se.

Vzápětí se ozve zaklepaní, sestra strčí hlavu dovnitř a podívá se: „Ty studuješ?“ Jako bych někdy dělala něco jiného.

„Zajisté to byl můj záměr, když jsem za sebou zavřela.“

K ironii je hluchá. „Proč si myslíš, že sem vévoda ze Somersetu zavítal?“ zeptá se a bez pozvání se hrne dál. Marie se jí courá v patách, jako by moje komnaty byly veřejné a každý mohl směle projít kolem strážného, pokud měl na sobě vhodné oblečení.

„Zase mi sem neseš toho nechutného opičáka?“ obořím se na Kateřinu, protože vidím, že jí to odporné zvíře sedí na rameni.

Zatváří se dotčeně. „Samozřejmě. Pan Hubička se mnou chodí všude. Akorát k chudákovi medvědovi ne. Toho se bojí.“

„Sem nemůže. Ještě by mi zničil knihy.“

„Nic nezničí. Bude mi sedět na klíně. Je dobře vychovaný.“

„Odnes ho pryč.“

„Neodnesu.“

„Ať odtud okamžitě zmizí, je to rozkaz.“

„Ty mi poroučet nemůžeš.“

„Jsem nejstarší a tohle jsou moje komnaty...“

„Já jsem nejhezčí a navštěvuji tě z čiré zdvořilosti...“

Mračíme se jedna na druhou. Ukáže mi stříbrný řetízek, který má opičák navlečený na hubeném černém krčku. „Jano, prosím! Budu ho pevně držet,“ slibuje.

„Klidně ti ho podržím já,“ nabízí se Marie. No to se povedlo! Teď se budou handrkovat, kdo bude hlídat ošklivou opici, která tu především nemá co pohledávat.

„Běžte pryč!“ křiknu na ně. „Obě!“

Ale Kateřina se místo odchodu otočí, zvedne Marii a usadí ji do křesla. Dítě, ne větší než panenka, se na mě culí a do úsměvu vkládá veškerý svůj šarm.

„Narovnej se!“ připomene sestře Kateřina a Marie napřímí ramínka a vytáhne se do své miniaturní výšky.

„Ne! Odejděte!“

„Půjdu, až ti položím zásadní otázku.“ Kateřina je spokojená, protože si jako vždy prosadila svou. Je neuvěřitelně půvabná, ale chytrá asi tak jako pan Hubička.

„Dobře,“ připustím upjatě. „Polož mi otázku a potom zmizni.“

Nadechne se. „Proč si myslíš, že k nám zavítal vévoda ze Somersetu?“

„Nemám zdání.“

„Já to vím, tak proč ty ne? Přece jsi tááák bystrá.“

„Nezajímá mě to,“ odpovím prostě.

„Já ti to povím. Protože ty se vyznáš jenom v tom, co stojí v knihách.“

„Co stojí v knihách,“ opakuji slova toho ignorantského dítěte. „Máš pravdu. Ale kdyby mě zaujaly světské záležitosti, přeptám se na ně otce. Ten mi poví pravdu. Nechodila bych potají odposlouchávat rodiče a neklevetila se služebnictvem.“

Skočí na moji velkou dřevěnou postel, jako by se zde chystala zůstat až do večere. Opře se o polštáře, jako by tu chtěla spát. Opičák se uvelebí vedle ní a hubenými prsty si probírá hedvábný kožich.

„On má blechy?“

„Ano,“ odpoví lhostejně Kateřina. „Ale vši ne.“

„Tak mi ho netahej do postele!“

Odpoví mi tím, že si chlupáče posadí na klín. „Nevztekej se! Mám pro tebe vzrušující novinu. Přijeli kvůli tvým zásnubám!“ prohlásí vítězoslavně. „Copak? Myslela jsem, že začneš skákat radostí.“

Radostí skáču tak málo, že mám prst zapíchnutý v knize, abych neztratila, kde jsem skončila. „Kde jsi k tomu přišla?“

„Každý to ví,“ prohlásí, takže je mi jasné, že si služebnictvo pouštělo pusy na špacír. To jsem si mohla myslet. „Ty máš takové štěstí! Ned Seymour je podle mě ten nejhezčí mladý muž na světě.“

„Ano, ale tobě se líbí všechno, co nosí punčochy.“

„Má tak laskavé oči...“

„Oči zajisté má, ale neslouží mu k vyjadřování citu, nýbrž k vidění.“

„A milý úsměv.“

„Určitě se culí jako všichni ostatní, ale já jsem se neobtěžovala podívat.“

„Výborně jezdí na koni, krásně se obléká a je synem nejlivnějšího muže v Anglii. Není urozenější rodiny, než jsou Seymourovi. Ani bohatší. Jsou movitější než my. Dokonce jsou blíže trůnu než my.“

Pomyslím si, ale nevyslovím, že ani velkolepost jeho rodiny nezachránila Thomase Seymoura, který před pouhým rokem přišel kvůli Alžbětě o hlavu, a nedokázal ho spasit ani jeho starší bratr. Nato byl sám lord protektor zneuctěn a teď se znovu snaží dostat k moci.

„Pohledný syn lorda protektora,“ vydechne zasněně.

Zase to pomotala, jako obvykle. „Lordem protektorem už není, jeho post byl zrušen,“ opravím ji. „A v čele státní rady stojí John Dudley. Jestli chceš navázat spojení s těmi, kteří jsou u kormidla, líše se k Dudleyovým.“

„Pořád je králův strýc a Ned je pořád hrabětem z Hertfordu.“

„Edward Seymour,“ opravím ji.

„Edward nebo Ned! Co na tom?“

„A všichni říkají, že s ním mám být zasnoubená?“

„Ano,“ odpoví prostě. „A až se vezmete, tak odtud zase odejdeš. Budeš mi chybět. Ačkoliv si pořád stěžuješ, že jsem hloupá, s tebou je to tady mnohem hezčí. Stýskalo se mi, když jsi žila s královnou Kateřinou. Upřímně řečeno, byla jsem celkem ráda, když zemřela – i když mi jí pochopitelně bylo líto – protože jsem doufala, že se vrátíš domů.“

„Nikam nejezdí, Jano!“ zakvílí náhle Marie, ačkoliv stěží rozumí tomu, o čem se bavíme.

Přestože se v bibli píše, že učedník musí opustit svůj dům, bratry, sestry, otce a matku, aby mohl dál šířit evangelium, jsem jejich slovy dojatá. Odpovím: „Dvůr bratrance Eduarda je bohabojný a já považuji za štěstí na něm žít. A jestli mě Bůh povolá na nejvyšší místo na světě, pak se stanu příkladem pro ty, kteří ke mně budou vzhlížet. A až přijdeš na řadu ty, ukážu

ti, jak se máš chovat, tedy pokud uděláš přesně to, co ti řeknu. Vlastně i mně se po tobě bude stýskat, jestli budu muset odjet. I po Marii.“

„Bude se ti stýskat i po panu Hubičkovi?“ zeptá se Kateřina s nadějí v hlase. Sleze z lože a zvedne opičáka tak, že se jeho smutný obličejíček ocitne u mého.

Jemně odstrčím její ruce. „Ne.“

„Nuže, až přijde čas, abych se vdala, doufám, že můj vyvolený bude tak pohledný jako Ned Seymour,“ rozplývá se. „Vůbec by mi nevadilo být hraběnkou z Hertfordu.“

Uvědomím si, že to bude moje nové jméno a titul, a až zemře Nedův otec, můj muž se stane vévodou ze Somersetu a já vévodkyní. „Děj se vůle Boží,“ hlesnu a myslím na jahodové lístky na korunce vévodkyně a na měkoučký hermelín, jímž bude potažen límec mého pláště. „Pro mě i pro tebe.“

„Amen,“ odpoví zasněně, jako by stále přemítala o úsměvu Neda Seymoura.

„Velice pochybuji, že z tebe Bůh učiní vévodkyni,“ podotknu.

Podívá se na mě doširoka otevřenýma modrýma očima. Její pleť, bledá jako ta moje, se nyní zardívá. „Modli se za mě,“ žádá mě důvěřivě. „Když se za mě přimluvíš u Všemohoucího, také se provdám za vévodu, Jano. Dobře vím, jak jsi zbožná. Určitě se ti podaří Boha přesvědčit, aby mi dal za muže vévodu. Požádej ho o nějakého krasavce.“

Musím dát Kateřině za pravdu v tom, že Ned je stejně okouzlující jako všichni Seymourové. Připomíná mi svého strýčka Thomase, který byl nejlaskavějším mužem, jakého jsem znala. Byl manželem mé učitelky královny Kateřiny, než Alžběta zničila jejich štěstí. Ned je hnědovlasý a má zelenohnědé oči. Nikdy jsem si nevšimla, že jsou laskavé, ale sestra má pravdu, sálá z nich příjemné teplo. A také se neodolatelně usmívá. Doufám, že se za příjemným vzhledem neskrývají hříšné myšlenky. Přivedli ho ke dvoru, aby se stal společníkem mého bratrance

krále, proto se známe. Jezdili jsme spolu na vyjížďky a učili se tančit. Dokonce jsme společně studovali. Domnívá se stejně jako já, že všichni chytří mladí lidé jsou protestanti. Nazvala bych ho přítelem – do té míry, do jaké můžete mít přátele v medvědí jámě zvané královský dvůr. I on je stoupencem reformované církve, takže to máme společné, a za jeho zdánlivou bezstarostností se skrývá vážná a hloubavá mysl. Můj bratranec, král Eduard, je stejně učený a seriózní jako já, proto si rádi společně čteme. Ale Ned Seymour nás oba rozesmává. Nikdy neříká nejspíše vtipy – můj královský bratranec kolem sebe nenesl žádné hlupáky – ale je bystrý a má svoje kouzlo. Oplývá typickou seymourovskou přitažlivostí, díky níž si získá přátele, kamkoliv se vrátne. Stačí ho vidět, a už se usmíváte.

Při večeři sedím s dámami své matky, on s družinou svého otce. Naši rodiče zaujali místa v čele stolu na vysokém pódiu. Mají dokonalý přehled o všech hodovnicích a dohlížejí na nás. Náklon matčiny až přespříliš pyšné brady mi připomene, že ti poslední budou první a první poslední, neboť je mnoho povolanych, avšak málo vyvolených. V jejím případě jsem si zcela jistá, že nikdy vyvolená nebude. A až se stanu vévodkyní, budu se těšit vyššímu společenskému postavení než ona, a už jí nikdy nebude dovoleno mi nadávat.

Sotva talíře zmizí ze stolů, hudebníci začnou hrát a já dostanu rozkaz tančit s matčiny dámami a sestrou Kateřinou. Kateřina samozřejmě natrásá sukně a zvedá je moc vysoko, aby bylo vidět její pěkné střevíčky a mrštné nožky. Vrhá úsměvy ke stolu, u něhož za otcovou židli stojí Ned. Nerada to přiznávám, ale jednou na nás mrkne. Chápu to tak, že mrká na nás obě, a nejen na Kateřinu. Těší mě, že na nás hledí, ale tím laciným gestem v mých očích klesl.

Potom jdou tančit všichni a matka mi přikáže stát se jeho partnerkou. Dvořané vzdychají obdivem, jak náramně nám to spolu sluší, i když je Ned o hlavu vyšší než já. Jsem malá a bledá. Žádná z nás, dívek Greyových, není urostlá a kostnatá, ale já jsem za drobnou postavu ráda. Nechtěla bych být statná jako princezna Alžběta.

„Tančíte jako motýl,“ lichotí mi Ned, když se k sobě přiblížíme a čekáme, až jiný pár dokončí svoji figuru. „Tušíte, proč jsme s otcem tady?“

Tanec nás opět rozdělí a já alespoň získám čas vymyslet důstojnou odpověď.

„Ne. Vy ano?“ Nic kloudnějšího ze mě nevypadne.

Vezme mě za ruce a pokračujeme uličkou sestávající z ostatních tanečníků. Zastavíme se, zvedneme paže a vytvoříme slavobránu. Usmívá se, když se jiné páry se skloněnými hlavami proplétají kolem nás. „Chtějí nás sezdát,“ prohlásí vesele. „Už je to odsouhlaseno. Jsme budoucí manželé.“

Stojíme proti sobě a čekáme, až kolem nás protančí další dvojice, proto má náramnou příležitost sledovat, jak se tvářím. Cítím, jak mi hoří tváře, a snažím se nerozzářit jako natěšený idiot. „Měl mi o tom říct můj otec, ne vy,“ zadržím upjatě.

„Budete mít radost, až to udělá?“

Skloním hlavu, aby neviděl, co si myslím. Nechci, aby moje hnědé oči svítily jako ty jeho. „Jsem Božím slovem povinována poslušností svému otci.“

„Znamená to, že ho s radostí poslechnete a provdáte se za mě?“

„Přesně tak.“

Moji rodiče jsou zjevně přesvědčeni o tom, že bych měla být poslední osobou, s níž budou konzultovat své rozhodnutí, neboť do matčiných komnat mě povolají až další den, kdy se Edward a jeho otec chystají k odjezdu a koně už stojí u otevřených dveří, jimiž do domu proudí jarní vzduch a zpěv namlouvajících se ptáků.

Pokleknou před rodiči a matka kývne na služku, aby zavřela.

„Máš se provdat za Edwarda Seymoura,“ oznámí mi rázně. „Jsi mu zaslíbená, ale nejste písemně zasnoubeni. Napřed se musíme přesvědčit, že se jeho otec dokáže znovu vnutit do státní rady a spolupracovat s Johnem Dudleyem. Dudley je ten, kdo teď velí. Musíme dohlédnout, aby s ním Seymourové navázali dobré vztahy a znovu povstali.“

„Ledaže by se vyskytla jiná šance...“ spustí otec a významně pohlédne na matku.

„Kdepak. Ten se zajisté ožení s princeznou ze zahraničí,“ odtuší matka.

Okamžitě pochopím, že hovoří o králi Eduardovi, který veřejně prohlásil, že požádá o ruku dceru z panovnické rodiny s bohatým věnem. Na krále jsem nikdy nepomýšlela, i když někteří lidé tvrdili, že bych byla úžasnou královnou a světlem nové reformované církve, jejíž sláva se šíří zemí bolestně pomalu a bez nadšení. Držím hlavu skloněnou a mlčím.

„Když oni se k sobě tolik hodí,“ vede si otec dál svou. „Oba jsou tak učení, tak oddaní... A naše Jana by byla právoplatnou nástupkyní Kateřiny Parrové. K tomu jsme ji vychovali a Kateřina ji připravovala na roli panovnice.“

Ctím na sobě matčiny oči, ale hlavu nezvednu. „Proměnila by královský dvůr v klášter,“ směje se.

„Vnesla by do světského světa Boží světlo,“ podotkne vážným hlasem otec.

„Pochybuji, že k tomu někdy dojde. V každém případě, lady Jano, považujte se za zaslíbenou Edwardu Seymourovi – dokud nerozhodneme jinak.“

Otec mě vezme za loket a zvedne z kolen. „Staneš se vévodkyní, nebo něčím lepším,“ slibuje. „Nezajímá tě, co by mohlo být lepšího? Co takhle anglický trůn?“

Zavrtím hlavou. „Já upírám oči k nebeské koruně,“ oznámím mu a nevšímám si matky, která vulgárně vyprskla smíchy.

DŮM SUFFOLKOVÝCH, LONDÝN

JARO 1553

Dobře že jsem nedala své srdce pohlednému Nedu Seymourovi a nestala se jeho chotí. Jeho otec znovu upadl do chudoby a brzy zemřel. Přistihli ho, jak kuje pikle proti Johnu Dudleymu. Zatkli ho, obvinili a potom popravili za

zradu. Hlava rodiny je mrtvá a zbytek opět zruinován. Jeho manželka, Anna Stanhopeová, známá svou pýchou, žena, která kdysi měla tu drzost odstrčit moji učitelku, ovdovělou královnu Kateřinu stranou, aby mohla jít na večeři jako první, skončila zavřená v Toweru. Ned nesmí ke dvoru vůbec. Naštěstí jsem se za něho neprovdala. Navzdory laskavým očím je nyní zneuctěným synem zrádce.

Udělal jsem dobře, že jsem nikdy nedovolila, aby se otcova ctižádost vetřela do mých modliteb, ačkoliv nejsem schopna ubránit se vědomí, že všichni zástupci reformované církve, všichni protestantští věřící, každý žijící světec v Anglii, si přejí, abych se provdala za krále a v čele říše vykročila na svatou pouť do našeho nebeského domova. Ne že by můj bratranec, král Eduard, tenhle názor sdílel – stále trvá na tom, že se ožení s cizí princeznou. Avšak nesnese, aby byla papeženská. Ze všech protestantských dívek jsem ta nejvhodnější, odaná náboženství, které sdílíme. Jsem jeho dětská přítelkyně a navrch z panovnického rodu.

Otec nařídil, aby mě cvičili v řečnickém umění, neboť je to královská dovednost, a já se dobrovolně pustila do studia arabštiny, hebrejštiny, latiny a řečtiny. Kdybych byla povolána převzít korunu, budu připravená. Žila jsem s královnou Kateřinou Parrovou, proto vím, že žena může být panovnicí i učenecem. Vlastně jsem na tuto roli připravena lépe než ona. Avšak nepropadnu hříchu bažení po koruně.

Královy poloviční sestry se neřídí mým příkladem, nestudují a neprojevují náboženské zanícení. Přeji si, aby ano. Dělají, co mohou, aby si udržely pozici u dvora a své místo v očích světa, avšak zapomínají těšit se přízni Boží. Žádná z mých královských sestřenic nekráčí ve světle jako já. Princezna Marie je zatvrzelá papeženka a jen Bůh ví, čemu věří Alžběta.

Další přímá dědička, Marie Skotská, je papeženka a vyrůstala v hříšném luxusu francouzského dvora, a Markéta Douglasová, dcera pratety Markéty, která si vzala Skota a zahrabala se někde v Yorkshiru, je údajně také katolička.

Avšak nejbližší trůnu stojí princezna Marie, proto jí musíme prokazovat úctu, ať už si o jejím náboženském vyznání myslíme cokoliv. Moje vlastní matka a manželka Johna Dudleyho cestují s Mariinou družinou, když s velkou pompou přijíždí do Londýna, jako by chtěla každému připomenout, že ona je královna dědička a všichni jsou dobří přátelé.

Já jako jediná z celé rodiny si odmítnu obléknout zdobné šaty a přidat se k Mariinu průvodu. Nebudu se jako pávice nakrucovat v bohatě vyšivaném plášti. Avšak ona mi pošle mar-nivé róby, jako by se domnívala, že si koupí moji přízeň. Já ovšem sdělím její dvorní dámě, Anne Whartonové, že je nemožu přijmout, neboť se obávám, abych jimi neúmyslně neza-stínila princeznu Alžbětu. Obléknu se velmi střízlivě. V Anglii bude pouze jeden královský teolog, jedna nástupkyně reformátorky královny Kateřiny Parrové, jedna dívka v čele reformované církve, a tou budu já. Nikdo mě neuvidí v pestřejších šatech, než má Alžběta, a nezúčastním se pozdvižení způsobeného papeženským průvodem.

A to byl konec naší sympatie jako dvou sestřenic, i když nevěřím, že by princezna Marie ke mně chovala nějakou zvláštní náklonnost. Kdysi jsem totiž pohanila používání obrovské křišťálové monstrance na hostie, která stojí na oltáři v její kapli. Zeptala jsem se Mariiny dvorní dámy, proč se té věci klaní. Chtěla jsem spasit její duši a zatáhnout ji do svaté rozpravy. Požadovala jsem, aby mi jako papeženka vysvětlila, jestli doopravdy věří tomu, že chléb je tělem Ježíše Krista. Potom bych jí ukázala, že to není nic jiného než chléb. Sám Ježíš se snažil, aby jeho učedníci pochopili, že jim při poslední večeři dává chléb, opravdový chléb, a zároveň je vyzývá, aby se za něho modlili. Nemluvil obrazně, což jasně vidí každý hlupák.

Domnívala jsem se, že to bude nadmíru zajímavá diskuse, taková, která povede k jejímu prozření. Bohužel, ačkoliv jsem přesně věděla, co mám v úmyslu říct, ona neodpověděla, jak jsem očekávala. Nechala se slyšet, že se ukláněla Nejvyššímu, tomu, jenž nás všechny stvořil. Naprosto nesmyslná odpověď.

„Jak je možné,“ zeptala jsem se jí mírně uzardělá, „že On nás všechny stvořil a pekař stvořil Jeho?“

Můj argument nebyl spontánní a Bůh mi jistě odpustí, že jsem se na tento střet předem připravila. Svoji připomínku jsem třikrát zopakovala jako při řečnickém cvičení. Avšak ve své komnatě jsem si vedla mnohem lépe než v papeženské kapli v Beaulieu, což se dá vysvětlit pouze tím, že dábel chrání svoje bližní a Anne Whartonová vězí pod jeho chlupatým kopytem.

Vrátila jsem se do komnaty, stoupla jsem si před zrcadlo a zopakovala svoji řeč. Prohlížela jsem si svou bledou pleť, vlasy barvy bronzu, jemné rysy a drobné pihy na nose, které považuji za vadu na kráse. Když v soukromí své ložnice zachraňuji hříšnou duši Anne Whartonové a mluvím za obě strany, zářím jako anděl a daří se mi. Ale opravdovou Anne Whartonovou není možné přesvědčit.

Přesvědčit lidi, aby přistoupili na naši víru, je velmi obtížné. Bývají nesmírně hloupí. Je těžké povznést hříšníka k nebesům. A zatímco jsem sbírala argumenty, abych hřímala přesvědčivě jako kazatel, Anne Whartonová šla za princeznu Marií a vyzvonila jí, co jsem říkala. A tak mě princezna přiřadila k usvědčeným nepřátelům své víry, což je škoda, protože ke mně dříve bývala laskavá a starala se o mě. Nyní mnou pohrdá kvůli mému přesvědčení, které pokládá za chybné. Moje oddaná víra je považována za chybu! I to bych jí měla promítnout.

Zato ona mi nic nepromíne, ani na nic nezapomene. Proto se necítím ve své kůži, když následuji matku a jsem součástí princeznina průvodu. Ještěže princezna Alžběta je v horším postavení než já. Zdiskreditovala se vztahem k Thomasi Seymourovi a vůbec nesmí ke dvoru. Na jejím místě bych se propadala hanbou. Každý ví, že byla jeho milenkou, a on přiznal, že si po manželčině smrti chtěl Alžbětu vzít a zmocnit se koruny. Bůh chraň Anglii před nestřídou ženou, jako je Alžběta! Bůh chraň Anglii před papeženskou královnou, jako je Marie! Bůh pomáhej Anglii, jestli Eduard zemře bez muž-

ského dědice a země bude muset volit mezi papeženkou, kočetou, francouzskou princeznou nebo mojí matkou!

Princezna Marie se tu dlouho nezdrží. V paláci jejího bratra napanuje dobrá nálada. Krále Eduarda trápí kašel, kterého se nemůže zbavit. Slyším, jak v něm chrčí, když vedle něho sedím a předčítám mu Platóna, filozofa, jehož oba zbožňujeme. Rychle se unaví a musí odpočívat. Otec se potutelně usmívá, když zjistí, že jsem anglickému králi předčítala v řečtině, avšak ostatní se jen strachují, jak nemocně panovník vypadá.

Eduard se sice zúčastní otevření parlamentu, ale potom ulehne do postele. Přicházejí za ním rádcí a právníci a po chodbách se šušká, že přemítá o svém nástupci a sepisuje poslední vůli. Nemůžu tomu uvěřit. Vždyť je mu pouhých patnáct, jsme stejně staří! Je moc mladý, aby se připravoval na smrt. Zase přijde léto, on se vypraví na královskou cestu, přestane kašlat a uzdraví se. Myslím, že kdyby se vydal do Bradgate, poseděl si v zahradách, procházel se kolem řeky, anebo si vyjel na člunu na jezero, bylo by mu hned lépe. Poslední vůli mohou uschovat spolu s ostatními důležitými dokumenty a zapomenout na ni. Ožení se, zplodí syna a utichnou spekulace o tom, jakou podporu získá ten který jeho možný dědic. Z Evropy za ním přicestuje princezna s obrovským věnem, já se stanu její přítelkyní a váženou dámou na jejím dvoře, nejspíš vévodkyní. Možná se provdám za Neda Seymoura, navzdory zostuzení jeho otce. Třeba mu vrátí titul. Stále můžu být proslulou vzdělanou vévodkyní a světlem pro ty, kteří tápou v temnotách.

PALÁC GREENWICH,

JARO 1553

Dvůr odcestuje do Greenwiche, kam každý jezdí moc rád. Plujeme po proudu řeky pryč od hluku a pachu Londýna, k paláci se zlatým nábřežím omývaným dvakrát denně přílivem. Takhle by mohlo vypadat království nebeské – až na

naprostý nedostatek zbožnosti. Otec a já plujeme s Eduardem na královské lodi. Eduard leží na zádi podložený polštáři a zabalený v kožešinách, jako by měl zimnici, a když zazní dělostřelecká palba z Toweru a kotvících lodí, polekaně sebou trhne a odvrací tvář.

„Uzdraví se, že?“ ptám se tiše otce. „Vypadá vážně nemocný, ale v létě se mu uleví, že?“

Otec zavrtí hlavou a zachmuří se. „Napsal poslední vůli,“ hlesne. „Slyším, jak se mu chvěje hlas. „Vybral si dědice.“

„Copak trůn nepřipadne nejstaršímu příbuznému?“

„Samozřejmě. Měla by to být princezna Marie. Ale jak může být královnou, když přísahala poslušnost římskému biskupovi? Jak může panovat, když se zcela jistě provdá za papežského cizáka a postaví ho nad nás? Kdepak, král udělal správnou věc. Podrobil se Boží vůli a vyloučil ji z nástupnictví – stejně jako předtím učinil jeho otec.“

„Může král jmenovat svého dědice?“ vznesu provokativní otázku. „Je na to zákon?“

„Jestliže mu trůn právem náleží, potom samozřejmě svého následníka jmenovat může,“ míní můj otec. Mluví tiše, aby ho chlapec chvějící se v kožešinách neslyšel. Avšak ostrý tón napovídá, že námitky nebude tolerovat. Tyto argumenty v tichosti zaznívají v každém koutě dvora. „Koruna je majetek jako každý jiný. Muž musí mít právo volně disponovat se svým jměním i vybrat si dědice. Jindřich Osmý si ty svoje zvolil. A co je nejdůležitější, mladý muž, jako je Eduard, vychovaný v reformované víře bez jediné papežské myšlenky v hlavě, nepřenechá svůj stolec nějakému přísluhovači Říma. Nic takového nebude tolerovat – a John Dudley na to dohlédne.“

„Koho si tedy vybral?“ vyzvídám, ačkoliv se domnívám, že odpověď znám.

„Král – a jeho rádci – by dali přednost dalšímu v pořadí, stoupenci reformované církve, někomu, kdo bude mít jednu syna, který trůn převezme.“

„Musí to být chlapec z rodu Tudorovců?“

Otec přikývne. Jako by na tuhle rodinu dopadla kletba. Tudorovci potřebují syny, aby pokračovali v panování, ale ti ne a ne přijít. Od šesti manželek se král Jindřich dočkal jediného – Eduarda.

Jeho starší sestra Markéta také porodila pouze jediného, Jakuba, který zplodil dívku, jež se stala královnou Marií Skotskou. Žije ve Francii a je zasnoubená s následníkem trůnu. Otcem Markétiny dcery je skotský šlechtic, a jak se zdá, je jak papeženka, tak nemanželská. Sestřenici Markétu Douglasovou a jejího syna Jindřicha Stuarta tedy nemůžeme počítat.

Oblíbená sestra krále Jindřicha, královna Marie, byla mojí babičkou a král jako svého nástupce jmenoval její rod. A její dcera, moje matka, stále žije. Na svět přivedla jenom nás, své tři dcery, a další dítě určitě mít nebude. Pro princeznu Alžbětu se žádné zasnuby nechystají.

Kdo by se také oženil s královským parchantem, o jehož otcovství se vedou spory a nemá skoro žádné věno? Princezna Marie byla nabídnuta téměř každému panovníkovi v Evropě – a žádný ji nechtěl.

Je očividné, že žádný tudorovský chlapec se mezi námi nenajde a není šance, že by se narodil.

„Ale nikdo z nás dítě nečeká,“ namítnu a myslím na všechny své královské sestřenice. „Jestli si přejí, aby se vlády ujal Tudor, nikdo takový není. Žádná z nás, pěti dědiček, není ani zasnoubená. Natož vdaná.“

„A právě to se brzy změní,“ odpoví břitce.

„Bude svatba?“

„Bezodkladná.“

„Moje?“

„Vás všech.“

„I princezen Marie a Alžběty?“

„Ty se vdávat nebudou. Jenom ty, Kateřina a Marie.“

PALÁC GREENWICH

JARO 1553

Padlo náhlé rozhodnutí a já se marně bráním. Kateřina mi v protestech nepomáhá. Urozená matka jí přikáže, aby přijela na krátkou návštěvu ke dvoru, a Kateřina je nadšená komnatami a služebnictvem, jídlem i svými šaty. Obléká pana Hubičku do kabátku v tudorovské zeleni a z kapesného určeného na stuhy si koupí bílé kotě. Samozřejmě mu říká „Mašlička“ a všude ho nosí v kapse svého pláště. Jediné, čeho lituje, je, že její milovaní koně zůstali v Bradgate stejně jako medvěd. Doufala, že si medvěda ochočí laskavým slovem a on bude místo zabíjení tancovat. Není vyděšená, jak by správně měla být každá panna, nad níž se vznáší vidina manželského lože. Naopak má velkou radost.

„Já se budu vdávat? Chvála Pánu! Díky Bohu! Konečně! Kdo? Kdo?“

„Za koho,“ opravím ji mrazivě.

„Kdo se stará? Za koho mě provdají? Za koho? Pověz mi to!“

„Henry, lord Herbert,“ odpovím stručně. „Syn hraběte z Pembroke.“

Tváře jí planou jako plátky purpurové růže. „Ach! Ten je hezký!“ vydechne. „A mladý – zhruba v našem věku. Žádný starý pytel kostí.“ Na prstě jí sedí drobný ptáček. Zvedne ho k obličejí a políbí na zobák. „Budu se vdávat!“ oznámí mu. „Za pěkného mladého pána!“ Ptáček zašvitoří, jako by jí rozuměl, a ona si ho přemístí na rameno, kde roztáhne ocasní pera, aby udržel rovnováhu, dá hlavičku na stranu a prohlíží si mě lesknoucíma se očima, které mu svítí stejně jako mojí sestře.

„Ano,“ odpovím odměřeně. „Příjemný muž.“

„A je zbožný,“ řekne, aby mě rozveselila. „Je synovcem Kateřiny Parrové. Určitě ho máš ráda.“

„Vlastně ano.“

„Budeme spolu šťastní!“ Zatočí se na místě, jako by se jí chtělo radostí tančit. Ptáček zamává křídly, aby se udržel. „A bude ze mě hraběnka.“

„Ano,“ přisvědčím suše. „A jeho otec bude surově přinucen držet s naším otcem a Johnem Dudleym, vévodou z Northumberlandu.“

O tomhle nepřemýšlí, o třech nejmocnějších mužích v zemi, třech vůdcích reformované církve, kteří stvrdili svoje spojení sňatkem svých dětí, aby se pojistili proti možné zradě. Navzdory sdílené víře si navzájem asi tak málo věří, že neváhají kupčit se svými dětmi jako se zárukami, jako když se Abraham ve jménu Božím chystal obětovat syna Izáka.

„Koho si bereš ty?“ Náhle se zarazí uprostřed tanečku. „Koho ti vybrali? Pořád je to Seymour?“ Zalapá po dechu. „Och! Je to král? Ne! Pověz mi to! Pověz mi, že se nehodláš provdat za krále a stát se královnou Janou.“

Zavrtím hlavou a pohlédnu ke dveřím. „Psst! Tohle všechno se děje, protože je král tak nemocný. Upínají se k tomu, že jedna z nás porodí syna, jehož Eduard jmenuje svým nástupcem. Proto se musíme okamžitě provdat, počít dítě a chlapce mu ukázat.“

„Mohla bych být matkou anglického krále?“ vyjekne potěšeně. „Já? Ne ty? Kdybych měla kluka dříve než ty?“

„Snad.“

Spráskne ruce a potěšeně se zahihňá. „Tak koho si bereš?“

„Guildforda Dudleyho,“ ucedím úsečně.

Sestra zůstane stát jako solný sloup. „Takže to nakonec nebude Ned Seymour? Přepřahají koně? Provdáš se za mladého Dudleyho?“

„Ano.“

„Za toho vysokého blondáka?“

„Ano, za Guildforda.“

„Tak to je úpadek,“ zakrákorá. „To se ti nemůže líbit! Mladší syn nově ustanoveného vévody. Od toho se vévodských jahodových lístků nedočkáš.“

Svrbí mě dlaň, s jakou chutí bych ji plácla přes prostořekou, hloupou pusou. „Nezáleží na tom, co se mi bude líbit nebo ne,“ odpovím vyrovnaně. „Otec si přeje navázat spojení s hlavou státní rady. Rozhodl se nás provdat, abychom mohli záhy přivést na svět královské dědice, kteří budou vychováni v duchu reformovaného náboženství. Dokonce i malá Marie má být zasnoubená – s Arthurem Greyem, synem barona z Wiltonu.“

Kateřina vyjekne. „Za toho zjizveného? Toho škaredého?“

„Ano.“

„Vždyť Marii je pouhých osm a Arthurovi musí být dobřích dvacet!“

„Je mu sedmnáct,“ opravím ji chmurně, „ale v každém případě je Marie na sňatek moc mladá – a taky moc malá. Jak může rodit, pokud nevyroste? Má vybočená záda. Nemyslím, že je schopna přivést na svět dítě. Tohle je úplně špatně. Je moc mladá a malá, a já byla před Bohem zaslíbena Nedu Seymourovi. Naši rodiče si dali slovo. Nechápu, jak se může některá z těchto svateb uskutečnit. Nevěřím, že je to Boží vůle. Musíš se ke mně přidat a s rodiči promluvit.“

„Já ne,“ brání se mazaně. „Odmítám se protivit naší urozené matce. Jestli si můžu vzít s sebou pana Hubičku, budu ti stát za zády, až se s ní budeš hádat. Ale sama jí čelit nedokážu.“

„Takže tebe se nechystají provdat za cizáka? Necpou tě do manželského lože, přestože jsi ještě dítě?“ zvolám dotčeně.

„Klidně si můžu Herberta vzít,“ ujišťuje mě. „Tak mladá zase nejsem. Tohle zvládnou. Nemám námitek. Vy dvě můžete odmítnout, jestli se vám to nelíbí, ale já se vdávat chci.“

„Žádná z nás se vdávat nebude!“ rozhodnu panovačně.

Rozhostí se ticho. Kateřina se na mě mračí. „Jano, ty musíš všechno pokazit! Nedělej to, prosím!“ Chytí mě za ruce a ptáček povzbudivě zapípá.

„Půjdu se pomodlit a naslouchat Bohu.“

„Ale co když s tebou bude Všemohoucí souhlasit?“ kvílí.
„Kdy si pro nás přichystá něco pěkného?“
„Potom budu muset otci sdělit, že mám pochybnosti.“

Nepřijme mě o samotě, což mě samo o sobě varuje, že nebudu vyslyšena. Obává se mé výmluvnosti. „Pro Kristovy rány, ne- nech ji pořád řečnit!“ vyzývá ho vždycky matka.

Kráčím do královské přijímací komnaty jako Daniel mezi lvy. Král Eduard není se svými dvořany. Dlí za zavřenými dveřmi své přijímací komnaty, anebo ještě dál – ve studovně nebo v ložnici. Dvořané se dál věnují svým činnostem, jako by se nedělo nic zlého. Markýz z Northhamptonu, William Parr, a jeho žena Elizabeth na mě kývnou se zvláštním úsměvem, jako by měli ve všem jasno – což nejspíš mají. Nepatrně se jim ukloním a moje tíseň ještě víc vzroste.

Matka a otec hrají karty se sirem Williamem Cavendishem a jeho ženou Elizabeth. Matka a teta Bess jsou dobré přítelkyně. Stůl stojí v okenním výklenku, který poskytuje kousek soukromí v jinak přeplněné místnosti. Rodiče ke mně vzhlednou, když k nim kráčím, a já si všímám, že se lidé přede mnou rozestupují a uvolňují mi cestu. Zřejmě se už rozkřikla zpráva o mém zasnoubení se synem hlavy státní rady a moje důležitost tím vzrostla. Všichni prokazují Dudleyovým úctu. Ačkoliv jsou tu noví, vědí, jak se dostat k moci a jak si ji udržet.

„Dvojka,“ hlásí matka a položí na stůl kartu. Jen tak mimochodem udělá volnou rukou znamení kříže nad mou sklánějící se hlavou.

Teta Bess mě obdaruje vlídným úsměvem. Jsem její oblíbenkyně a ona chápe, že mladá žena si musí na světě prošlapat svou vlastní cestu a následovat svoje vlastní světlo.

„Mám královnu,“ ukazuje otec.

Matka se rozesměje. „Třeba se královny přece jenom počítají.“ Otočí se ke mně a mile mě osloví. „Co se děje, Jano? Přišla sis zahrát? Vsadíš svůj náhrdelník?“

„Neškádlete ji,“ zasáhne ihned můj otec, zrovna když otvírám pusy, abych je upozornila, že hazardní hry jsou hřích. „Co je, dítě? Co chceš?“

„Přišla jsem si s vámi promluvit.“ Podívám se na matku. „V soukromí.“

„Klidně můžeš spustit,“ poručí mi. „Pojď blíž.“

Sir William a jeho žena se taktně zvednou a postaví se stranou. Teta Bess stále drží v ruce karty, aby se mohla neprodleně vrátit k hříšné hře. Otec mávne na muzikanty, aby začali hrát, a půl tuctu dam se přichystá k tanci. Vzápětí se jim ukloní pánové a v nastalém hluku mě nikdo neuslyší, když říkám: „Urozený otče, urozená matko, jsem přesvědčená o tom, že nemohu být provdána za Guildforda Dudleyho. Modlila jsem se za to a jsem si tím jistá.“

„Proboha, proč ne?“ zeptá se matka. Je zcela zaujata hrou. Nespouští zrak ze svých karet a přistrčí několik mincí na hromádku uprostřed stolu. Mě téměř nevnímá.

Lady Bess potřese hlavou, jako by se domnívala, že by se mi matka měla věnovat.

„Jsem již zaslíbená,“ trvám pevně na svém.

Otec vzhledne k mé bledé tváři. „Ne, nejsi.“

„Jsem přesvědčena o tom, že jsem,“ vedu si svou. „Všichni jsme se shodli, že bych si měla vzít Neda Seymoura. Učinili jsme ústní slib.“

„Ale nedali jsme mu nic písemně,“ poznamená matka. „Zvedám sázku,“ hlásí otcí. „Říkala jsem ti, že bude pyskovat.“

„Slovo je stejně závazné jako smlouva.“ Hovořím k otcí, jehož slovo, coby reformovaného křesťana, musí platit jako přísaha. „Na něčem jsme se dohodli. Něco jsi slíbil. Ned se mnou promluvil, jak ho nabádal jeho otec, a já souhlasila.“

„Zaslíbila ses mu?“ Matka mi náhle věnuje pozornost. „Dala jsi mu slovo? Řekla jsi mu, že se za něho provdáš?“

„Řekla jsem: ‚Přesně tak‘.“

Matka se hlasitě rozesměje a otec se zvedne od stolu a vezme mě za ruku. Zavěsím se do něho a on mě odvádí od matky a tanečnicků. „Poslouchej mě,“ domlouvá mi vládně.

„Mluvilo se o zásnubách a s nimi předběžně souhlasili. Ale každý věděl, že záleží na tom, zda se Seymourovým podaří vrátit k moci. Žádná z mých dcer se neprovdá, aniž by z toho rodina vytěžila nějakou výhodu.

Nyní se všechno změnilo. Seymour je mrtev, jeho žena stále zavřená za zradu a syn přišel o dědictví. Spojit se s nimi nemá žádnou hodnotu. Jsi chytrá dívka, musíš to sama vidět. To-muhle místu vládne John Dudley. Král se stárí nedožije. Je to smutné, ale musíme se k tomu postavit čelem. Přenechá trůn potomkovi té své sestřenice, která jako první povije syna. Jedna z vás porodí chlapce a stane se královnou regentkou, dokud její syn nedosáhne patřičného věku. Potom usedne na trůn. Chápeš to?“

„Co Alžběta?“ zeptám se, ačkoliv není v mém zájmu ji upřednostňovat. „I ona je reformované víry a zároveň jeho nejbližší příbuznou.“

„Ta to nebude. S jejím sňatkem se nepočítá a rozhodně jí nebude dovoleno, aby si sama vybrala manžela. Ne po tom, co předvedla s Thomasem Seymourem. Myslím, že všem ná-zorně ukázala, jak daleko má k moudré a ctnostné panně.“ Otec se uchechtne. „Chceme tudorovského chlapce – dívka nám k ničemu není. Král – Bůh mu žehnej – doufá, že bude žít dostatečně dlouho, aby se dočkal křtu svého následníka v protestantském kostele. Tohle jsme nečekali, na tohle jsme se nepřipravovali, ale opravdu mu není dobře a chce tuhle zá-ležitost co nejdřív vyřešit. Ty mu s tím můžeš pomoci. Bude to záslužná práce, ulevit jeho usouzené mysli. Provej se za Guildforda Dudleyho, porod mu syna a král bude vědět, že zde má dva mladé lidi, vychované v duchu reformované církve, spolu se dvěma zkušenými otci, aby jim poradili, a chlapce v kolébce, který jednoho dne po něm usedne na trůn. Pocho-pila jsi?“

„Copak je vážně tak churavý?“ Nemůžu tomu uvěřit.

„V každém případě chce vědět, kdo se stane jeho nástup-cem, jestliže zemře dřív, než se stačí oženit a zplodit dědice.“

„Dítě bude jeho následník?“

„Pokud Eduard nebude mít vlastního syna.“

Což se nezdá zrovna pravděpodobné. „Ale já dala svoje slovo,“ bráním se. „A vy jste dal svoje. Nedu Seymourovi.“

„Zapomeň na to,“ poradí mi stručně. „Edward Seymour je mrtev a jeho syn Ned má poručníka, který se ho zbaví, až se mu to bude hodit. Už o něm nechci slyšet. Musíš být poslušná dcera, Jano, anebo tě k poslušnosti přinutíme.“

Dokráčí k nám matka, která se začíná nudit.

Posbírám odvahu. „Odpusťte mi, prosím,“ oslovím je oba, „ale žádala jsem Boha o radu a jsem přesvědčená o tom, že se nemohu za nikoho provdat, dokud nebudu zproštěna slibu danému bývalému hraběti z Hertfordu. Dala jsem vám svoje slovo a vy jste dali slovo Seymourovým. Nedošlo k žádným závazkům, avšak Bůh všechno vidí a slyší. Nemůžu předstírat, že se nic nestalo.“ Nemám daleko k slzám. Vadí mi vlastní vzdor. Těkám očima z mého milovaného váhavého tatínka na zatvrzelou matku.

„Nemůžeš nás odmítnout,“ ucedí matka mdle, „protože jsme tvoji rodiče a prosadíme si svou.“

DŮM DURHAMOVÝCH, LONDÝN, KVĚTEN 1553

Má samozřejmě pravdu, a jako by chtěla podtrhnout význam rodiny Dudleyových, mám pobývat v jejich velkolepém londýnském paláci, kde se bude konat svatba. Svatba to bude společná hned pro tři nevěsty: mě, moji sestru Kateřinu a Katherine Dudleyovou, která si vezme Henryho Hastingse, osmnáctiletého syna hraběte z Huntingdonu. Sestřička Marie sice bude veřejně zasnoubena, ale samotná svatba bude odložena na dobu, až bude starší. Zdá se, že z toho má každý radost, ačkoliv musejí vidět stejně jako já, že významní muži Anglie stvrzují svoje spojenectví prostřednictvím dětí. Zajímalo by mě, jestli jsem jediná, kdo se modlí k Bohu, aby mi pověděl, proč se tato trojice mužů potřebuje vzájemně ujišťovat o své pří-

zni. Jakému nebezpečí si myslí, že budou čelit, když nezapřít své spojenectví sňatkem? Proč musí být šest mladých lidí sezdáno během jediného obřadu? Sestra Kateřina se domnívá, že to bude její výhoda, protože je bezpochyby ze všech tří nevěst nejhezčí. O víc se nestará.

Denně přivázejí oblečení z královského šatníku, půjčují nám šperky z královské klenotnice, dostáváme drahé kameny. Bratranec král je příliš nemocen, aby se účastnil obřadu, avšak pošle nám štučky drahých látek. Jako tudorovská dědička budu středem pozornosti, oblečená stejně skvostně jako princezna, s Dudleyovým chlapcem po boku.

„Tohle je ráj,“ libuje si Kateřina a tiskne k uzardělé tváři fialový šátek.

„Ne, není,“ kárám ji. „A je hřích něco takového říkat.“

„Připadám si jako o Velikonocích,“ mumlá Marie s pusou plnou cukroví, kterým se cpe.

„S tebou to nemá nic společného,“ zamračím se na ni. „Ty budeš jenom zasnoubená. Pro obžerství nemáš důvod. A narovnej se!“

Poslušně napřímí záda. Kateřina kolem nás tančí zabalená ve stříbrné látce. Čekáme na švadleny. Z královského šatníku jsme dostaly nádherný samet i hedvábí a Kateřina má kolem hlavy ovinutou drahocennou krajku jako závoj. „Ani ty nemáš důvod k marnivosti,“ napomenu ji kysele.

„Už jsem do něho napůl zamilovaná,“ rozplývá se Kateřina. „Včera za mnou přišel a věnoval mi zlatý řetízek. Když odcházel, stiskl mi ruku. Co si myslíš, že to znamená?“

„Matka mi taky tiskla ruku,“ zchladím její nadšení a ukážu jí modřiny na zápěstích. „Také tvrdí, že mě miluje.“

„To je mateřská láska,“ odsekne Kateřina.

Marie s vážnou tváří pohlíží na moje pohmožděniny. Matka, chůvy, guvernanky ani otec nikdy nešli pro ránu daleko. Pouze můj učitel, John Aylmer, ačkoliv má nade mnou autoritu, rákosku nikdy nepoužil. Právě proto mě učení s ním tak baví.

„Nic lepšího nás potkat nemohlo,“ papouškuje Marie to, co jí opakuji. „Stáváme se tím možnými dědičkami trůnu.“

„Pro tebe to rozhodně nejlepší není,“ zpraším ji. „Ty anglického krále neporodíš.“

Maličko se zapýří. „Jsem stejná dívka jako všechny ostatní,“ brání se. „Mám stejně velké srdce jako ty a nepochybně jednou vyrostu.“

Mariina kuráž způsobí, že okamžitě zjihnu. Napřáhnu k ní paže a obejmeme se. „Tak nebo tak, musíme je poslechnout,“ postesknou si.

„Ty ho nemiluješ? Ani trošku?“ užasne Kateřina.

„Budu ho milovat, až budeme svoji,“ odpovím mrazivě. „Tehdy ho budu ctít, protože jsem to slíbila před zrakem Božím.“

Sestry jsou svatebním obřadem zklamané. Doufaly, že proběhne v latině a bude plný obřadnosti a nesrozumitelných slibů, hlasité hudby a trumpet, královských symbolů, utopený ve svěcené vodě a udušený kadidlem. Místo toho se koná prostý ceremoniál, nesoucí se v duchu mého náboženství, a já jsem velmi ráda, že jsou Dudleyovi tak zbožná rodina, která se opírala o reformovanou církev ihned poté, co král dal svému lidu bibli a kazatelé začali šířit slovo Boží. Čistota naší svatby je živoucí výčitka princezně Marii, která se ostentativně neúčastní ani obřadu, ani dvoudenní hostiny, která bude následovat. Nepozvali ani naši sestřenicí Markétu Douglasovou. Pobývá ve Skotsku na návštěvě u nýmanda, kterého zve svým otcem. A poněvadž povolení k odjezdu dostala od samotného Johna Dudleyho, umím si představit, že si přál mít ji z cesty.

Nemám na sobě prosté šaty jako správná protestantka, přestože jsem si to výslovně přála, a kaštanové kadeře mi naposled splývají až na ramena. Moje róba je z královského purpuru a zlatohlavu, pošitá brilianty a perlami. Jsem nejvelkolepější nevěsta a Kateřina ta nejkrásnější. Má z toho neskrývanou radost a já jí nic nevyčítám. Kdyby měla rozum, věděla by, že tohle všechno je jenom světský tyátr.

Oslavy trvají celou věčnost a pokazí je pouze záležitost s jídlem. Některé pokrmy se nepovedly a hostům je z nich špatně.

Ti, kteří se první den hostiny nezřízeně cpali a popíjeli, nyní posílají omluvy a jejich místa zůstávají prázdná. Lady Dudleyová, moje tchyně, se propadá hanbou, protože půl dne skučela ve své komnatě, jak moc ji bolelo břicho. Nemyslím, že je to znamení, protože Bůh k nám promlouvá prostřednictvím svatého slova, ale chápu tuhle patálii jako ostrý vzkaz adresovaný mým rodičům – hostům se z téhle svatby zvedá žaludek stejně jako mně.

Jsme nesourodá skupina. Nad mou zakrslou sestrou Marií se tyčí její budoucí choť, Arthur Grey z Wiltonu. Coby dospělý mladý muž se považuje za přítele a společníka svého otce. Pro Marii je příliš starý, aby si s ní hrál, a ona pro něho moc mladá, aby mu byla ženou. Je příliš nedospělá, aby se mohla provdat a líhat s mužem, a já se domnívám, že kvůli své od narození křivé páteři nebude nikdy schopna nosit dítě. Arthur Grey jí musí skrytě pohrdat. Naštěstí budou několik let žít odděleně a ona zůstane doma u matky. Domnívám se, že k jejich sňatku nikdy nedojde.

Moje nová švagrová, Katherine Dudleyová, je marnivá až běda. Dali ji Henrymu Hastingsovi, vysoce vzdělanému učenci a dvořanovi. Pohlíží na svoji nevěstinku s chápavým úsměvem. Však ho brzy přejde. Manžel mojí sestry Kateřiny, lord Henry Herbert, syn hraběte z Pembroke, za celé dva dny nikomu neřekne jedině slovo. Je bílý jako mrtvola a tak nemocný, že sotva stojí na nohou. Proslýchá se, že ho vytáhli ze smrtelného lože, ačkoliv je zapřísahal, že k oltáři nedojde. Je mu pouhých patnáct. Doufám, že sestra nebude dřív vdovou než manželkou. Manželství nemohou stvrdit, když ona je tak mladá a on churavý, proto je Kateřina tohoto martýria ušetřena – a zase je všechno na mně. Tři řádně nezavršené sňatky ve mně jen prohlubují neblahý pocit. Budu jediná, která se stane jak nevěstou, tak manželkou jménem i skutkem.

„Nechápu, proč se tváříš tak kysele,“ kárá mě moje pošetilá sestra Kateřina. „Věděla jsi přece, že když tě provdají, tak s plnou parádou. Byla bych na tom stejně, kdyby nestonal.“

„I já,“ přidá se Marie.

„Ty ne,“ obořím se na ni.

„Nechápu proč,“ paličatě mi oponuje.

Jsem příliš vyčerpaná, abych se s ní hádala. „A ty jsi moc mladá,“ řeknu Kateřině.

„Ne, nejsem,“ naježí se. „A ty rozhodně ne.“ Zatahá mě za šátek, jímž mám zahalené vlasy, aby mi připomněla, že je ze mě vdaná žena. „Ale no tak...“ domlouvá mi. „Půjdeš do svatební komnaty jako první. Máš štěstí.“

Připadá mi, že jsem nespravedlivě nucena k něčemu, s čím nesouhlasím. Matka a moje nová tchyně se objeví ve dveřích spolu se svými dámami a odvedou do mé komnaty nevěsty. Sledují, jak mě moje dámy svlékají, a pak mě náhle nechávají o samotě s mým novým manželem.

Není to o tom, že by byl nepříjemný – to v žádném případě. Je to pohledný mladý muž, světlomasý a s příjemně otevřenou tváří a jasnými modrými očima. Převyšuje mě víc než o hlavu – sotva mu dosáhnou k rameni – a málem si vykrotím krk, když k němu vzhlížím. Avšak navzdory své výšce se pohybuje zlehka – říká se o něm, že je dobrý tanečník – a také jezdí na koni, loví a účastní se turnajů, zkrátka dělá všechno, co by dělat měl. Vyrůstal v bohabojné domácnosti a je sečtělý. Kdybychom nebyli manželé, nenamítala bych proti němu ani slovo, až na to, že se s každou maličkosťou obrací na matku. Velké dítě se na ni podívá pokaždé, než otevře pusku, dříve, než si sedne nebo vstane.

Nevybrala jsem si ho a nevybrala bych si ho, a navíc se obávám, že v Božích očích nejsem volná a neměla bych si ho brát. Ale protože jsme svoji, nemůžu proti němu vůbec nic namítat. Zbožná žena je poslušná. Manžel stojí nade mnou jako Adam nad Evou. Musím ho poslechnout, ať už si o jeho úsudku myslím, co chci.

Naše svatební noc je rozpačitá a bolestivá, jak jsem očekávala. Dokonce se nedomnívám, že by to bylo jiné, kdybych se provdala za Edwarda Seymoura, ačkoliv by mohl být sebevědomější než Guildford, a možná bych si v jeho společnosti nepřipadala jako hlupačka, která netuší, co se po ní žádá. Po-

tíží tkví v tom, že jsem se z žádné ze svých knih nedozvěděla nic o lásce – pouze v tom nejabstraktnějším smyslu. Žádná z mých knih nemluví o bolesti, kromě bolesti z hříchu. Žádná z nich mě nevarovala, že nejhorší na téhle trapnosti je to, že musím neohrabanému cizinci dovolit, aby mi něco udělal – aniž jeden z nás pořádně ví co – a když se to nepovede, svalí všechnu vinu na mě. Ani jsem netušila, že je něco špatně. Věděla jsem jenom to, že napřed to bolí a potom je to nechutné. Já ani on nejsme vedeni touhou ani náklonností. Počkám, až usne, potom vstanu a modlím se za sílu tohle vydržet, tak jako musím vydržet všechno v tomhle slzavém údolí, na místě, které pro nás Bůh vybral.

Nakonec se hosté rozloučí a Kateřina odjede do nového domova na hradě Baynard, aby uložila svého bledého manžela nazpátek do postele a ošetřovala ho jako matka, protože ta jeho už zemřela. Moji rodiče spolu s Marií odcestovali do domu Suffolkových, avšak já jsem zůstala v cizím sídle, kde služebnictvo uklízí nepořádek po dvoudenní hostině, tchyně je zamčená ve své komnatě a můj nový manžel truceje a mlčí, protože tu není jeho matka, aby mu řekla, co má dělat.

Ráno smím navštívit svoji rodinu, ale jen v domě Suffolkových. Toužím po prosluněných loukách v Bradgate, ale musím zůstat v Londýně.

„Moje urozená matka ti udělila svolení jít domů, jestli chceš,“ oznámí mi nevybíravě můj mladý manžel. „Ale pozítří s tebou mám povečeřet a strávit noc ve vašem domě.“

„Mám tam všechny svoje knihy,“ hlesnu, jako bych se omlouvala. „Musím se vrátit domů a studovat.“

„Moje urozená matka ti uděluje svolení.“

Nezeptám se, jestli se očekává můj brzký návrat. Lepší je to nevědět. Možná se mi podaří protáhnout návštěvu našeho londýnského domu do léta, a pak, pokud král pojede na tradiční cestu, John Dudley a jeho syn ho třeba doprovodí bez svých žen, a já se budu moci podívat do Bradgate. Právě pomyšlení

na projížďky lesem, těšení se na blížící se sklizeň, procházky pod jahodovým měsícem a veslování na jezeře mě v prvních dnech mého manželství chrání před malomyslností. To a moje knihy, samozřejmě. Vždy můžu otevřít knihu a skrýt se v onom vnitřním soukromém světě.

Ano, přeji si vrátit se do Bradgate a připadá mi zvláštní, že hledám útočiště v domě své matky z toho důvodu, že v mém novém působišti vládne ještě méně vlídnosti než u ní. Poprvé chápu, co Bůh řekl Evě: „*Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.*“ Svatá pravda. Být ženou je utrpení a Eva nám ukazuje, že být manželkou je ještě horší.

Lady Dudleyová a moje matka se dohodnou, že můžu žít s rodiči v domě Suffolkových pod podmínkou, že budu Dudleyovy pravidelně navštěvovat a často s nimi večerět. Takto trávím první dny svého manželství, avšak lady Dudleyová poruší tuto dohodu, když před večerí přijde do soukromé komnaty, kde Guildford a já sedíme v rozpačitém tichu, a prohlásí: „Teď si musíš poslat pro všechno svoje oblečení a věci, Jano. Dnes večer zůstaneš doma, a to platí napořád. Od nyníška budeš žít tady.“

Zvednu se a vyseknu pukrle. „Myslela jsem, že půjdu domů,“ bráním se. „Matka mě čeká.“

Tchyně zavrtí hlavou. „To se musí změnit. Můj pán mi napsal, že tady s námi musíš zůstat. Musíme být připraveni.“

Guildford, který se zvedne, sotva matku spatří, před ní poklekne, a ona mu položí ruku na kučeravou hlavu. „Musíme být připraveni? Je mu hůř?“ zeptá se dychtivě.

Těkám pohledem z tchyně na jejího klečícího syna. „Komu je hůř?“

Tchyně podrážděně mlaskne nad mou ignorancí. „Nechte nás o samotě,“ poručí dámám, které ji doprovodily. „Posaď se, Jano. Guildforde, můj sladký synu, pojď sem ke mně.“

Stojí za matkou a tiskne se k ní jako pan Hubička ke Kateřině a sleduje moji tvář, když mi jeho matka říká: „Králi, Bůh mu žehnej, se přitížilo. Věděla jsi vůbec, že stůně?“